

Економічна система і типи економічних систем

Селюченко Віталій 9-А клас

Поняття економічної системи

Економічна система - це система всіх економічних процесів і виробничих відносин, яка склалася в конкретному суспільстві. Під цим поняттям розуміється алгоритм, спосіб організації виробничого життя суспільства, який передбачає наявність стійких зв'язків між виробниками з одного боку і споживачами - з іншого.

Основними в будь-якій економічній системі виступають такі процеси:

1. Виробництво.
2. Розподіл.
3. Обмін.
4. Споживання.

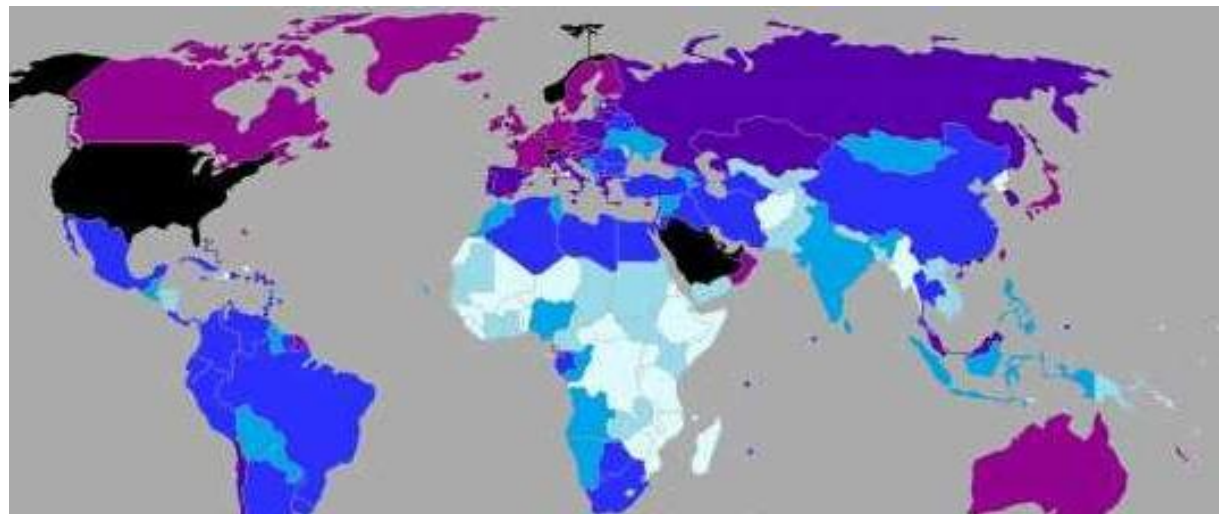
Економічна система і типи економічних систем

Характеристика типів економічних систем, загалом і в цілому, зводиться до аналізу п'яти основних параметрів для порівняння. Це:

- техніко-економічні параметри;
- співвідношення частки державного планування та ринкового регулювання системи;
- відносини у сфері власності;
- соціальні параметри (реальний дохід, кількість вільного часу, охорона праці і т. д.);
- механізми функціонування системи.

Сучасними економістами виділяються чотири основних типи економічних систем:

- Традиційна.
- Командно-планова.
- Ринкова.
- Змішана.

Традиційна економічна система

В епоху первісного суспільства у світі зародилася найперша економічна система, яка базувалася на натуральному господарстві. Сьогодні ж традиційний тип економічної системи практично ніде не зустрічається (за винятком окремих регіонів Латинської Америки, Азії та Африки, а також деяких країн третього світу). Для цієї системи економіки характерне збиральництво, мисливство та низькопродуктивне фермерство, засноване на ручній праці і примітивних технологіях. Торгівля розвинена слабо або не розвинена взагалі. Єдиним плюсом такої економічної системи можна назвати слабке (практично нульове) забруднення навколишнього середовища і мінімальні антропогенні навантаження на природу.

Командно-планова економічна система

Планова (або ж централізована) економіка є історичним типом господарювання. У наші дні вона ніде не зустрічається в чистому вигляді. Раніше була характерна для Радянського Союзу, а також деяких країн Європи та Азії.

Недоліки даної економічної системи:

- відсутність свободи для виробників (команди "що і в яких кількостях" виробляти посилалися зверху);
- незадоволеність великої кількості економічних потреб споживачів;
- хронічний дефіцит деяких товарів;
- виникнення чорного ринку (як закономірна реакція на попередній пункт);
- неможливість швидко і ефективно впроваджувати новітні досягнення науково-технічного прогресу (завдяки чому планова економіка завжди залишається на крок позаду решти конкурентів глобального ринку).

Тим не менш, були у цієї економічної системи і свої переваги. Одним з них була можливість забезпечення соціальної стабільності для всіх і кожного.

Ринкова економічна система

Ринок - це складна і багатогранна економічна система, яка характерна для більшості країн сучасного світу. Також відома під іншою назвою: "капіталізм". Основоположними принципами цієї системи є принцип індивідуалізму, вільного підприємництва і здорової ринкової конкуренції, заснованої на співвідношенні попиту та пропозиції. Тут домінує приватна власність, а головним стимулом до виробничої діяльності виступає жага прибутку.

Тим не менше, і така економіка - далеко не ідеальна. Ринковий тип економічної системи також має свої недоліки:

- нерівномірний розподіл доходів;
- соціальну нерівність і соціальна незахищеність окремих категорій громадян;
- нестабільність системи, що проявляється у вигляді періодичних гострих криз в економіці;
- хижацьке, варварське використання природних ресурсів;
- слабке фінансування освіти, науки та інших неприбуткових програм

Змішана економічна система

Змішана економіка — економічна система, функціонування якої залежить як і від приватних компаній та господарств, так і від уряду країни. Для змішаної економіки сучасних розвинених країн характерне поєднання принципів самостійності та певної централізації в управлінні національним виробництвом. Це стосується не лише відносин між державою і корпораціями, а й організації економічної діяльності самих корпорацій.